

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت
جمهوری اسلامی ایران

گزاره برگ ۱ وضعیت سلامت روان و برخی اقدامات حوزه سلامت

در یک پیمایش سلامت روان در سال‌های اخیر، شیوع اختلالات روانی در کشور ایران ۲۳/۶ درصد جمعیت ۱۵ تا ۶۴ سال تخمین زده شده است. یعنی ۱۲/۵ میلیون نفر به اختلالات روانپزشکی مبتلا هستند که از این بین ۶ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر دارای اختلالات افسردگی هستند و ۲/۲ میلیون نفر نیز اختلالات شدید افسردگی دارند. بنابراین کشور ایران نیز همانند سایر کشورها نیاز به توجه و اقدامات ویژه در این زمینه دارد. به طوری که این مهم در طرح تحول سلامت مورد توجه ویژه قرار گرفت و لذا به دنبال طرح تحول سلامت، یکی از مهم‌ترین اقداماتی که در سراسر کشور انجام شد ارائه خدمات سلامت روان در تمام مراکز بهداشتی است. برای اولین بار این اقدامات به طور رایگان در سراسر کشور در حوزه بهداشت توسط کارشناسان سلامت روان ارائه شد و این خدمات در شهرها و حاشیه شهرها عرضه شد.

قبل از اجرای طرح تحول سلامت، در مراکز بهداشتی، کارشناس سلامت روان حضور نداشت؛ اما به دنبال این طرح در حدود ۸۷۱ نفر تا انتهای سال ۱۳۹۴ نفر اضافه شد که این رقم هم‌اکنون به هزار و ۱۴۰ نفر رسیده است. بودجه سالانه صرف شده در سال ۱۳۹۴ برای جذب این کارشناسان ۲۶۰ میلیارد ریال است و به دنبال همین اقدامات در سراسر کشور ۲ هزار تخت روانپزشکی تجهیز و احداث شده است.

مطالعاتی که در مؤسسه ملی تحقیقات سلامت در خصوص سلامت روان انجام شده است، به شرح زیر است:

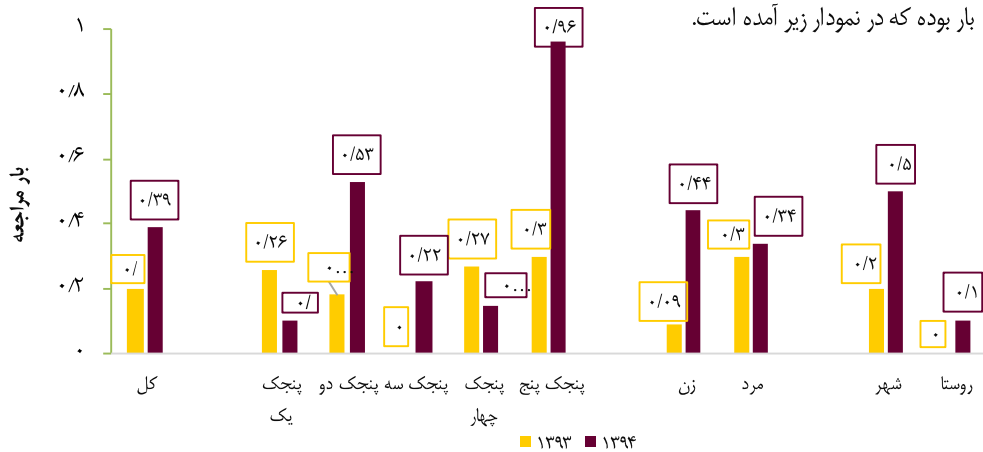
سلامت روان و مشکلات مربوط به آن در سال‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته است؛ به طوری که در سال ۱۳۹۶، شعار هفته سلامت اعلامی از سوی سازمان جهانی بهداشت، زندگی با نشاط و امید است و توصیه شده است افراد دارای مشکلات سلامت روان، این مشکلات را در میان بگذارند تا مشکلاتشان کاهش یابد. سازمان جهانی بهداشت امسال مشکل افسردگی را مادر مشکلات و ناتوانی‌ها در تمام دنیا مطرح کرده است. طبق آنچه اعلام شده است، هم‌اکنون بیشتر از ۳۰۰ میلیون نفر در دنیا از این مشکل رنج می‌برند و طی ده سال اخیر تقریباً ۲۰ درصد در سراسر دنیا افزوده شده است. حمایت نامطلوب از این افراد به همراه ترس از انگ روانی باعث شده است این افراد از دسترسی به درمان مناسب محروم بمانند.

در کمپین امسال روز جهانی سلامت صریحاً اعلام شده است: اگر افسرده‌اید، بیایید باهم صحبت کنیم. اولین قدم در درمان فرد افسرده این است که از او بخواهیم با یک فرد مورد اعتماد مشکلش را مطرح کند. هدف اصلی از ارائه این شعار برای امسال این است که افراد بیشتری در دنیا به مشکل افسردگی مبتلا هستند و نیاز به درمان دارند.

مدیر کل سازمان جهانی بهداشت اعلام کرده که این ارقام جدید، یک زنگ بیدارباش برای همه کشورها است. لازم است کشورها دوباره در زمینه سلامت روان بیندیشند و رویکرد خاص مناسب و شایسته کشور خود را به کار گیرند.

در مطالعه بهره‌مندی از خدمات سلامت، بارمراجعه دریافت مشاوره های سلامت روان در سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ به‌طورکلی، به‌ترتیب ۰/۲ بار و ۰/۴ بار بوده که در نمودار زیر آمده است.

نمودار شماره ۱. بارمراجعه برای دریافت خدمات مشاوره سلامت روان در طی یک سال، براساس نتایج مطالعه بهره‌مندی از خدمات سلامت در سال ۱۳۹۴ و ۱۳۹۳

مطالعه شاخص‌های چندگانه سلامت و بیماری در ایران در سال ۱۳۹۴ توسط مؤسسه ملی تحقیقات سلامت انجام شد و وضعیت سلامت روان گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ ساله را از دیدگاه خودشان ارزیابی کرده است. در جدول شماره ۱، گزیده نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول شماره ۱. وضعیت سلامت روان و رضایت از زندگی در زنان و مردان ۱۵ تا ۲۴ ساله، براساس نتایج مطالعه شاخص‌های چندگانه سلامت و بیماری در ایران، در سال ۱۳۹۴

مردان	زنان	
۸۷/۰۷	۸۹/۴۴	رضایت از زندگی با خانواده
۵۹/۸۸	۷۳/۰۶	رضایت شغلی
۷۶/۷۱	۷۵/۹	رضایت از محیط زندگی
۱/۴۷	۱/۲۴	امتیاز رضایت از زندگی (به‌طور کلی) عدد کوچکتر بالاتر است. ۱ به معنی بیشترین رضایت و ۵ کمترین رضایت.
۷۱/۲۱	۶/۶۷	درصد احساس شادی و نشاط در زندگی
۳۸/۵۴	۲۷/۴۷	درک بهبود زندگی نسبت به سال قبل

نتیجه‌گیری

مناسب در این زمینه بیندیشند و این در حالی بود که به‌دنبال اجرای طرح تحول سلامت و قبل از این‌زنگ هشدار در حوزه سلامت کشور، به این مشکل به خوبی توجه شد و در سراسر کشور، با تربیت و

زنگ خطر مشکلات سلامت روان توسط سازمان جهانی بهداشت امسال (۱۳۹۶) نواخته شد و اعلام شد کشورها باید راهکار و تدبیری

به کارگیری کارشناس سلامت روان در سطح یک ارائه خدمات، عرضه تمام مشاوره‌ها به‌طور رایگان شروع شد. مطالعات مؤسسه ملی تحقیقات سلامت نشان می‌دهد با مراجعه، به دنبال به کارگیری این نیروها تقریباً دو برابر شده است و این افزایش به‌خصوص در مناطق روستایی چشمگیر بوده و صفر با مراجعه به ۰/۱ با مراجعه در سال رسیده است. موضوع مهم دیگر که از نتایج مطالعه شاخص‌های چندگانه سلامت و بیماری به‌دست آمد، با وجود درصد بالای شیوع مشکلات سلامت روان در دنیا، درصدهای اعلامی برای قشر جوان کشور (سنین ۱۵ تا ۲۴ سال)، درخصوص رضایت از زندگی و احساس شادی و نشاط تقریباً مناسب است، به‌طوری‌که هم زنان و هم مردان در حدود ۷۰ درصد احساس شادی و نشاط در زندگی دارند. افزایش با مراجعه برای دریافت خدمات سلامت روان و از سویی درصد بالای احساس شادی و نشاط در زندگی به دنبال اجرای اقدامات حوزه سلامت در سطح کشور، گویای این موضوع می‌تواند باشد که اجرای طرح تحول سلامت و توجه ویژه آن به مشکلات سلامت، مناسب و در زمان لازم انجام شده است.